

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו
 בשא 3479/05
 בשא 3481/05
 בתיק עיקרי: א 002143/04
 בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין
 תאריך: 28/02/2007

בעניין: דלול אקהטוביח חיידרוב
 ע"י ב"כ עו"ד שחר הררי
המבקש
 (הנתבע)

נ ג ד

1. OJSC Russian Aluminium
 2. אולג דריפסקה
 ע"י ב"כ עו"ד יגאל קווה
המשיבים
 (התובעים)

החלטה

בפני שתי בקשות:

- א. בש"א 3481/05 – בקשה למחיקה על הסף מחמת חוסר סמכות בינלאומית. לחלופין בקשה לדחיה על הסף מחמת התיישנות, מעשה בית דין והעדר עילת תביעה.
 ב. בש"א 3479/05 – בקשה להפקדת ערובה להבטחת הוצאות המבקש;

הרקע

המשיבה 1 הינה תאגיד שהוקם ונרשם ברוסיה, העוסק בייצור אלומיניום (להלן: "המשיבה"). המשיב 2 הינו איש עסקים אשר כיהן כמנכ"ל המבקשת בין השנים 2000-2003, ומאז מכהן כיו"ר מועצת המנהלים של המבקשת (להלן: "המשיב").

המבקש הינו תושב זר אשר במועד הגשת התביעה שהה בישראל עם אשרת תייר.

המשיבים הגישו תובענה כספית כנגד המבקש בגין פרסום לשון הרע ופגיעה בשם הטוב, על רקע ראיון שנערך בין המבקש לכתבי העיתון הצרפתי "Le Monde" (להלן: "העיתון"), ושבעקבותיו פורסמו שורה של כתבות במהדורה המודפסת של העיתון ובאתר האינטרנט שלו (להלן: "אתר האינטרנט").

יצויין כי בכתב תביעתם, ביססו המשיבים את סמכות בית המשפט בישראל על סמך "המקום שבו הכתבה היתה ועודנה נגישה (האינטרנט) ומקום מגורי הנתבע".

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

בש"א 3481/05 – בקשה למחיקה על הסף

טענות המבקש

המבקש טוען כי לבית המשפט בישראל אין סמכות לדון בתובענת המשיבים, שכן המדובר בתביעת לשון הרע שעניינה בכתבות שפורסמו בעיתון צרפתי ובאתר האינטרנט שלו, ומשכך אין זה הפורום הטבעי לדון בתובענה. רוב הזיקות, לשיטתו, מובילות דווקא לפורום הצרפתי כפורום הנאות, נוכח היותו הפורום בו נעשה המעשה הנטען בכתב התביעה (שם נערך הראיון, שם פועל ומתפרסם העיתון ושם עבדו הכתבים על הכנת הכתבות).

המבקש מציין כי המשיבים הגישו תובענה מוקדמת בצרפת כנגד העיתון וכתביו (להלן: "התובענה בצרפת"), ביום 26.03.03, בגין אותן עובדות ואותם פרסומים, מבוססת על אותה עילה ובגין אותו הנזק. בתובענה זו טענו המשיבים כי הפורום הנאות לדון בתביעה הינו בצרפת. התובענה נדחתה שם מחמת התיישנות הקבועה בחוק הצרפתי, בהתבסס על העובדה כי מקום ביצוע מעשה הפרסום היה בצרפת (המבקש מצרף חוות דעת מומחית מטעמו לדין הצרפתי). המבקש טוען כי עצם הגשת התביעה בישראל לאחר שתביעה דומה נדחתה בצרפת, מהווה "פורום שופינג", שכן המשיבים מנסים מזלם בשנית בפורום אחר, לאחר שהתובענתם בצרפת נדחתה.

עוד טוען המבקש כי נכון למועד הגשת התביעה, לא היה הוא אזרח ו/או תושב ישראל, אלא תייר, והוא לא התגורר בארץ דרך קבע, אלא שהוא "נתפס" פה על ידי המצאת כתב התביעה לידיו. בנסיבות אלו, לשיטתו, יש כדי לחזק את הטענה כי הפורום הישראלי אינו בבחינת הפורום הנאות.

המבקש מתנגד לנסיון המשיבים לבסס את סמכותו של בית המשפט בישראל על סמך נגישותה של הכתבה שפורסמה באתר האינטרנט, שכן לטענתו הכתבות שפורסמו באתר זה הן שוליות לכתבת הבסיס שפורסמה במהדורה המודפסת של העיתון, מה גם שאתר האינטרנט נגיש למנויים בלבד. המבקש טוען כי פרסום הכתבה באתר ונגישותה, אין בהם כדי לבסס את הטענה לפיה המעשה נעשה "בכל העולם" ואף בישראל.

המבקש מביא פסיקה אמריקאית וספרות מקומית מהם עולה כי אין להכפיף צד לפורום אקראי אחד מיני רבים, בהם מתפרסם מוצר או פרסום או עניין, באמצעות האינטרנט.

מבחינה ראייתית, טוען המבקש כי הראיות והעדים מצויים רובם בצרפת, ומכל מקום אף לא אחד מהם מצוי בישראל או תושב ישראל, כמו גם המבקש והמשיבים עצמם.

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

גם הדין אשר לשיטתו צריך לבחון הינו הדין הזר הצרפתי. הבסיס הראייתי לבחינת התביעה, רובו נמצא בצרפת, ובכך יש כדי לחזק את שיקול הנוחות, כחלק מן השיקולים הנלווים לשיקולי הפורום הנאות.

לחלופין, טוען המבקש כי גם אם היה מתנהל הדיון בישראל, ממילא כללי ברירת הדין היו מחייבים החלת הדין הצרפתי, שכן המעשה נעשה בצרפת, ולפיו תקופת ההתיישנות על התובענה דן הינו 3 חודשים. זוהי התיישנות מהותית שלאחריה מאבד הנפגע כל זכות או עילה שיש לו כלפי המפרסם (סעיף 165 חוק חופש העיתונות בצרפת מיום 29.07.1881 – להלן: "החוק הצרפתי"). לחלופי חילופין, טוען המבקש כי יש לדחות את התביעה מחמת השתק עילה העומד כנגד המשיב, וכנגד חליפתו – המשיבה, זאת לאור תוצאת התובענה בצרפת שכאמור נדחתה מחמת התיישנות, כשאין עורר כי עילתה זהה לעילת התביעה דן. לפי המבחן שנקבע להשתק עילה, הרי שאין צורך בזהות מוחלטת בין הצדדים ומאחר ולמשיבים היה יומם בבית המשפט, מנועים ומושקעים הם מלהגיש תביעה זהה נוספת כנגד המבקש.

תגובת המשיבים

המשיבים דוחים את טענת המבקש לפיה הוא תושב זר ש"נתפס" בישראל, שכן לשיטתם הוא לכל הפחות תושב המדינה, ויתכן שהינו אף אזרח בעל תעודת זהות (שמספרה הובא). לפי דוח מרשם האוכלוסין שצרפו, מענו של המבקש הינו בישראל, ובכתובת רשומה זו ביצעו לו את מסירת כתב התביעה וההזמנה לדין. מעבר לכך, מציינים המשיבים כי בתובענה אחרת שהגיש המבקש בבית המשפט בדלוור, ציין בעצמו המבקש את מענו בישראל, וכן שימש המבקש כעד מדינה בישראל במשפט שהתנהל בבית המשפט המחוזי כנגד מיכאל צ'רנוי.

לשיטת המשיבים, לבית המשפט בישראל סמכות לדון בתובענה מכח תקנה 3(א)(1) לתקנות, הקובעת את הסמכות לדון בתובענה שהוגשה לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו של התובע, הואיל והמבקש הינו לכל הפחות תושב ישראל. לשיטת המשיבים, משקנה בית המשפט בישראל סמכות בינלאומית לדון בתביעה, הרי שהוא ידון בתיק אלא אם יוכח שהפורום הישראלי הינו לא נוח במיוחד, זאת במקרים חריגים ונדירים.

הנטל להוכיח כי מדובר בפורום לא נאות הינו על כתפי המבקש בהיותו הנתבע, מה גם שלפי מבחן הזיקות אליו מפנה המבקש עצמו, מירב הזיקות, לשיטת המשיבים, מצביעות על ישראל כעל הפורום הנאות.

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

המשיבים דוחים את טענת המבקש לפיה מקום ביצוע המעשה נשוא התביעה היה בצרפת, וטוענים כי הפסיקה קובעת שמקום ביצוע העוולה הוא המקום בו פורסמה הכתבה באינטרנט, דהיינו המקום בו קרא אותה הקורא. המשיבים מביאים את בש"א 884/02 (שלום קריית גת) גיל לנדאו נ' בני חסון, דינים שלום, כרך יח, 928, שם דובר בתביעה בגין לשון הרע שפורסמה בעיתון ידיעות אחרונות ובאתרי האינטנט שלו, ונקבע בה כי מאחר והפירסום באינטנט מגיע לכל משתמש בארץ, הרי שבכך קנה בית המשפט במחוז דרום את הסמכות לדון בתובענה מכח תקנה 3 (א)(5) לתקנות. כמו כן, מובאת פסיקה מחוזית המאמצת גישה זו (בש"א 2841/03 רעות אלקטרוניקה ורכיבים בע"מ ואח' נ' מראות אימג' בע"מ ואח', תק-מח 2003(4), 1445 (להלן: "עניין רעות אלקטרוניקה"), בש"א 4713/04 הועדה המקומית לתכנון ולבניה הרצליה נ' דור זהב חברה לקבלנות בנין והשקעות בע"מ ואח', תק-מח 2004(2), 4589), ופסיקה אוסטרלית לפיה ספקי תוכן באינטרנט עלולים להיות חשופים לתביעות משפטיות בכל מדינה ומדינה בה נצפים תכניהם (Gutnick v. Dow Jones, להלן: "פס"ד גוטניק").

המשיבים טוענים כי פס"ד גוטניק דומה בנסיבותיו למקרה שבפנינו, בו הוגשה תביעת לשון הרע בגין פרסומים שבוצעו באתר אינטנט ששרתיו בארה"ב, ובית המשפט באוסטרליה הכיר בסמכותו לדון בתובענה למרות שלנתבעת האמריקאית אין כל נכסים או פעילות באוסטרליה, ועל אף שפעולת הפרסום המקורית נעשתה בארה"ב. בפס"ד גוטניק נקבע כי מקום פרסום באינטרנט, לעניין דיני לשון הרע, הינו במקום שבו הפרסום נקרא והובן על ידי המשתמשים באינטרנט, במקום בו הפרסום נראה ונתפס בחושיו של צד שלישי כלשהו.

מאחר וכאמור, לשיטת המשיבים מקום ביצוע העוולה הוא דווקא בישראל, הרי שהדין שראוי להחיל בעניין הוא הדין הישראלי, מה גם שהפסיקה בארץ קבעה שמקום בו תביעה תידחה בפורום הזר בשל טענת התיישנות, לא יועבר אליו הדיון (בש"א 8556/01 אלביט הדמיה רפואית בע"מ ואח' נ' Harefuah Servicos De Saude S/C LTDA, דינים מחוזי, כרך לג (9), 116).

בעניין ההיבט הראיתי, טוענים המשיבים כי אין אמת בכך שמירב הראיות בתיק מצויות בצרפת, ומכל מקום כל הראיות מצורפות לכתב התביעה, והבאת עדים מחו"ל אינה נחשבת עוד למעמסה גדולה על צד לדיון, לאור התפתחות הטכנולוגיה והגלובליזציה. כמו כן, טוענים המשיבים כי ממילא דברי לשון הרע מבוססים על מעשים שכביכול ארעו ברוסיה, כך שלפורום הצרפתי אין כל יתרון על פני הפורום הישראלי.

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

המשיבים טוענים שמאחר והמבקש לא היה צד לתובענה בצרפת, לא חלה עליהם כל חובה לציין את דבר קיומה. כן טוענים כי פסק הדין בתובענה הצרפתית לא יכול להוות מעשה בית דין בתביעה דנן, שכן מדובר בתביעה נפרדת לחלוטין, בין צדדים נפרדים, מה גם שלא נידונה לגופו של עניין ולא נקבעו בה כל ממצאים, בשל ההתיישנות שחלה עליה.

כמו כן, המשיבים חולקים על חלק מן המסקנות שנקבעו בחוות הדעת מטעם המבקש לענין הדין הצרפתי, וטוענים בין השאר כי בית המשפט בצרפת לא קבע שמקום ביצוע העוולה הינו בצרפת.

יצוין כי המשיבים צרפו מטעמם חוות דעת מומחה לדין הצרפתי, כחוות דעת נגדית לזו שצורפה על ידי המבקש.

תשובת המבקש

המבקש טוען כי המשיבים לא צרפו תצהיר מטעמם בתמיכה לתגובתם, ובהעדרו נופלת תגובתם.

המבקש טוען כי אישור מרשם האוכלוסין שצרפו המשיבים הינו מאוחר למועד הגשת התביעה, קל וחומר למועד הפירסומים נשוא התביעה, ואינו קובע את הסטטוס של המבקש בישראל. המצאת כתב התביעה לידי נעשה לטענתו באמצעות זריקתו בסמוך לדלת הבית בו התגורר עת הגיע לישראל, וקבלת כתב התביעה על ידו נעשתה באופן מפורש רק לטענות הפורום הנאות ולא לגופה של התביעה. לפיכך, לשיטתו, המשיבים טרם ביצעו את המצאת כתב התביעה כדין.

המבקש מאבחן את פסק הדין בעניין רעות אלקטרוניקה מענייננו, וטוען ששם דובר בשאלת הסמכות המקומית, בעוד שבענייננו עוסקים אנו בשאלת הסמכות הבינלאומית.

כמו כן, מאבחן המבקש את פס"ד גוטניק, וטוען כי הוא מבוסס על המשפט המקובל, ובו עוולת לשון הרע מחייבת פירסום אשר יגיע בפועל ויגרום נזק, ומכאן המסקנה כי העוולה כולה מתקיימת רק מקום בו נקרא הפירסום. בהבדל מהמקרה שבפנינו, בפס"ד גוטניק נתבע העיתון המפרסם, לו כביכול יש שליטה על מקום הפירסום ולכן גם ציפיה היכן יתבע, וכך אף נקבע בפס"ד גוטניק, בעוד שבמקרה שבפנינו הנתבע הוא ה"מקור" לכתבות, ולו לא היתה כל שליטה היכן יתפרסמו דבריו והיכן עליו לצפות להיתבע. כמו כן, בעניין גוטניק התובע עצמו היה תושב אוסטרליה ופעל בה כאיש עסקים, בשעה שהמשיבים כאן אינם קשורים בשום צורה למדינת ישראל.

בתי המשפט

בשא 3479/05

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

לעניין טענת המשיבים שההתיישנות בדין הצרפתי מונעת את העברת הדיון לפורום צרפתי, הרי שזו טענה שיכלו הם, לשיטת המבקש, להעלות אם היו תובעים תחילה בפורום הישראלי, ולא לאחר מעשה, מה גם שממילא הדין שיחול בפורום הישראלי הוא הדין הצרפתי, כך שגם פה תחול אותה ההתיישנות מהותית, וטענה זו אינה מועילה למשיבים.

בש"א 3479/05 – בקשה להפקדת ערובה

טענות המבקש

המבקש טוען שמאחר והמשיב אינו תושב או אזרח ישראל, והמשיבה הינה תאגיד הרשום ברוסיה, ולשניהם אין נכסים ו/או זכויות בישראל, עלול הוא למצוא עצמו בסופו של ההליך מול שוקת שבורה בבואו לדרוש הוצאות, אם יפסקו לו, בשים לב לעובדה שכל העדים והראיות בהקשר של תביעה זו אינם בישראל, ואם יתנהל ההליך בארץ יהיו למבקש הוצאות רבות. לפיכך, מבקש הוא מבית המשפט להורות למשיבים להפקיד ערובה כספית בסך של 500,000 ₪.

המבקש מציין כי העובדה שאחת התובעות הינה חברה זרה, מחזקת את השיקולים להורות על הפקדת ערובה להוצאות, וזאת לאור תקנה 519 לתקנות, המאפשרת במקרים מסויימים להורות על הפקדת ערובה מאת חברה תובעת להבטחת הוצאות הנתבע.

המבקש מציין כי סיכויי התביעה קלושים, שכן מדובר במקרה בו הפורום הישראלי הינו פורום זר לסכסוך, משכך הגיש במקביל את הבקשה למחיקה על הסף, ובנסיבות העניין יש הצדקה אמיתית לשיטתו להפקדת ערובה על ידי המשיבים.

תגובת המשיבים

המשיבים טוענים כי לפי הוראות תקנה 28(א) לתקנות לביצוע אמנת האג 1954 (סדר-הדין האזרחי), תשכ"ט-1968 (להלן: "תקנות האג"), אין עליהם כל חובה להפקיד ערובה בהיותם אזרחי מדינה הקשורה באמנת האג, שכן נקבע בתקנה הנ"ל כי הרשות השופטת לא תצווה על תובע להפקיד ערובה לפרעון הוצאות משפט של הנתבע מחמת היותו זר, או מחמת שאין לו מקום מושב או מגורים בישראל.

המשיבים מציינים כי טענה בדבר מצבם הכלכלי כלל לא נטען על ידי המבקש, וממילא אין סכנה שהמבקש יתקשה לגבות הוצאותיו אם יפסקו, שכן המשיבה הינה חברה אמידה מאד מבחינה

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

כלכלית, הינה אחת החברות הגדולות ברוסיה לייצור אלומיניום, ומבין שלושת הגדולות בעולם, ובשנת 2004 עמד מחזור מכירותיה על סך של 5.4 מיליארד דולר ארה"ב.

המשיבים דוחים את הטענה כי סיכויי תביעתם קלושים, ומציינים כי כל טענות המבקש בדבר סיכויי התביעה הינן טענות פרוצדורליות, אך אינו מכחיש את הטענות שהועלו כנגדו בגוף התביעה, דהיינו פרסום לשון הרע, ואינו טוען להגנות החוק, כך שלא ניתן לטעון שסיכויי התביעה קלושים.

תשובת המבקש

המבקש טוען כי תקנה 28(א) לתקנות האג אכן מורה כי אין לצוות על תובע הפקדת ערובה, אך האיסור הוא להורות זאת רק משום היותו אזרח זר, בעוד שבעצם התקנה אינה מונעת הטלת הפקדת הערובה בגין נימוקים אחרים וככל שיש לכך בסיס. המבקש מפנה בעניין זה לת.א. 1019/94 ישפה אינג'ניריס (אינטרנשיונל) בע"מ נ' Motovane Stavby Praha Corp, דינים מחוזי כרך כו(7), 135.

עוד מציין המבקש את תיקון מס' 3 לחוק החברות, ס"ח 1989, סעיף 353א, הקובע כי במקרה של תביעה שהוגשה על ידי חברת חוץ שאחריות בעלי מניותיה מוגבלת, רשאי בית המשפט להורות לה על הפקדת ערובה לתשלום הוצאות הנתבע, אלא אם כן סבר כי נסיבות העניין אינן מצדיקות זאת או אם הוכיחה החברה כי יש ביכולתה לשלם הוצאות הנתבע אם יזכה בדין.

דין

בש"א 3481 – בקשה למחיקה על הסף

כלל הוא כי הזמנתו כדין של נתבע מקנה את הסמכות לבית המשפט בישראל מבחינה בינלאומית, ואם בוצעה בישראל המצאה של ההזמנה לדין לנתבע זר, קונה בית המשפט הישראלי סמכות בינלאומית לדון בתובענה, ללא צורך בהליכי המצאה מחוץ לתחום, זאת מכח העיקרון של המשפט הבינלאומי הפרטי, לפיו יש לבית משפט בישראל סמכות בינלאומית על נתבע ה"נמצא" בישראל (ראה בעניין זה א. גורן בספרו סוגיות בסדר דין אזרחי, מהדורה שביעית, עמ' 32).

ואמנם, במקרה שבפנינו המשיבים ביצעו המצאה לידי המבקש עצמו, ולצורך העניין אין זה משנה באיזה סטטוס נכח בארץ עת קיבל לידיו את כתב התביעה, ואם קיבל אותו בהסתייגויות כאלו

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

ואחרות. כל אלו אינם משנים העובדה כי עת קיבל לידיו המבקש את כתב התביעה ואת ההזמנה לדיון, הרי שבית המשפט בישראל קנה את הסמכות לדון בתובענה.

אולם, הסמכות המדוברת אותה קונה בית המשפט בישראל הינה סמכות מקומית, ואין בכך כדי להשליך על שאלת הסמכות העניינית או עיקרון "הפורום הלא נאות", שכן משהוענקה סמכות בינלאומית לבית המשפט בישראל, הכלל הוא שחובה עליו לעשות שימוש בסמכותו זו, אלא אם כן קם חריג כלשהו לכך, ביניהם חריג "הפורום הלא נאות" (שם, עמ' 34). המבחן המכריע בעניין חריג זה הוא אם הפורום המקומי הוא "הפורום הטבעי" לדון בתובענה, או שמא קיים פורום זר בעל סמכות לכך. על הטוען כי הפורום אינו נאות – להוכיח כי מירב הזיקות האופפות את המקרה מצביעות לעבר פורום אחר המתאים יותר לדיון.

בע"א 45/90 עבאדה נ' עבאדה, פ"ד מח(2) 77, קובע כב' השופט חשין את הדברים כך: **"שדה הסוגיה של 'פורום בלתי נאות' נחרשה אך לאחרונה לעומקה בע"א 2705/91 אבו ג'חלה נ' חברת החשמל מזרח ירושלים בע"מ (טרם פורסם), ומהלכה שנקבעה ידענו זאת: נתבע המבקש להעלות לפני בית משפט בישראל טענת 'פורום בלתי נאות', נושא בנטל לשכנע את בית המשפט כי בית משפט זר קנה אף הוא סמכות לדון בתביעה, וכי ב'תחרות' זו שבין בית המשפט בישראל לבין בית המשפט הזר, ידו של אותו בית משפט זר על העליונה: הוא הפורום הנאות לדון בתביעה בעוד בית המשפט בישראל הינו 'פורום בלתי נאות'. המבחן לקביעה כי בית משפט בישראל הינו 'פורום בלתי נאות' אינו אך מאזן נוחות רגיל; על הטוען טענת 'פורום בלתי נאות' לשכנע את בית המשפט בישראל כי המאזן נוטה בבירור ובמובהק אל-עבר הפורום הזר. ובלשונו של הנשיא שמגר בפרשת אבו-ג'חלה (בפיסקה 19 לפסק הדין): 'על מנת לעכב את ההליכים, על בית המשפט להשתכנע, בהתייחס למבחן מירב הזיקות, כי אכן קיים פורום שבאופן ברור מתאים יותר לניהול הדיון. במידה והנתבע לא הצליח לשכנע את בית המשפט בקיומו של פורום כזה, הרי לא יעכב בית המשפט את הדיון'."**

אם כן, מהו הפורום הנאות במקרה שבפנינו?

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

הצדדים מתייחסים בכתבי טענותיהם, כנקודת מוצא עיקרית, לשאלה מהו מקום ביצוע העוולה נשוא כתב התביעה, על מנת לבסס את טענת הפורום הנאות לשיטתם. כך, המבקש טוען כי בית המשפט בישראל איננו הפורום הטבעי לדון בתובענה, שמירב הזיקות לטעמו מובילות דווקא לפורום הצרפתי כפורום נאות, שם נעשה כביכול מעשה העוולה, שכן לשיטתו שם בוצע הראיון, שם עבדו הכתבים על פרסום הכתבה ושם היא פורסמה. המשיבים מצידם טוענים כי מקום ביצוע העוולה איננו דווקא מקום פירסום לשון הרע, כי אם המקום בו קרא אותה הקורא, לצורך העניין – גם בישראל.

שני הצדדים צרפו פסיקה נרחבת התומכת בעמדותיהם, בכל הנוגע לשאלת סמכות השיפוט הבינלאומית במקרים של עוולות שמקורם פרסומים באינטרנט, לרבות פסיקה זרה, ואכן מדובר בסוגיה משפטית מעניינת, אולם, אין היא רלוונטית במקרה שבפנינו. ודוק: עיון בכתב התביעה מגלה כי טענות המשיבים כנגד המבקש מתמצות בהיותו המקור למידע עליו התבססו הכתבות בעיתון ובאתר האינטרנט, ובלשונם של המבקשים:

“הנתבע הפיץ את ההשמצות על התובעים במסגרת ראיון שנתן לשני כתבים, אשר על בסיסו נכתבה סדרת הכתבות.” (סעיף 19 לכתב התביעה)

בעוד שטענת הפירסום מיוחסת לכתבים אשר ראינו את המבקש:

“...ביום 27.11.02 פרסמו הכתבים סדרה של כתבות באתר האינטרנט של העיתון וביום 28.11.02 אף פורסמה כתבה גם במהדורה המודפסת של העיתון. הכתבות התבססו על הראיון המתואר לעיל. ... ההשמצות אשר הפיץ הנתבע כנגד התובעים במסגרת הראיון, הוצגו על ידי הכתבים בסדרת הכתבות...” (סעיפים 35-36 לכתב התביעה)

אין חולק כי המבקש נתבע על ידי המשיבים בשל הדיבור אותו דיבר ואשר היווה את הבסיס לכתבת העיתון והאינטרנט, שהרי לא יתכן שהמשיבים רואים במבקש אחראי גם לפירסום הכתבה ולתפוצתה, ואכן טענה כאמור לא הועלתה בכתב התביעה של המשיבים. מאחר ובתביעה שבפני נתבע המבקש בלבד, ולא נתבעו עימו העיתון הצרפתי או כתביו, הרי שמעשה העוולה היחידי שיכול להיות רלוונטי בענייננו הינו אותו דיבור, דהיינו הראיון עצמו שקויים עם המבקש, אותה שיחה בין הכתבים למבקש שעל בסיסה נכתבו אותן כתבות המכילות לכאורה לשון הרע.

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

מאחר וכאמור, העוולה הרלוונטית בתובענה שבפני הינה הראיון עצמו שקויים עם המבקש, וכיוון שאין חולק על כך שהראיון קויים בצרפת, הרי שאין ספק כי מקום ביצוע העוולה הינו בצרפת, ואין כל חשיבות לכך שאתר האינטרנט של העיתון פורסם בתפוצה עולמית וכי היתה אליו גישה מכל מקום בעולם.

במצב דברים זה, לא ניתן לומר שמירב הזיקות מפנות לפורום הישראלי, ולמען האמת קשה לחשוב על זיקה אחת רלוונטית לפורום המקומי, למעט העובדה כי המבקש הינו כיום אזרח המדינה, עובדה שאין בה כדי ליצור זיקה חזקה מספיק לפורום המקומי, קל וחומר כזו הגוברת על שאר הזיקות הקיימות והמפנות לפורום הצרפתי.

אם כן, למרות שנטל ההוכחה היה מוטל על כתפי המבקש להוכיח כי הפורום המקומי אינו הפורום הנאות לדון בתובענה, ועל אף שהדברים לא נטענו על ידיו מפורשות, הרי שבסופו של יום נחה דעתי כי התוצאה הראויה הינה זו לפיה הפורום הנאות לדון בתובענה הינו הפורום הצרפתי, שם בוצעה העוולה הנטענת במלואה, שם נכחו כל הצדדים לעוולה (הגם שלא כולם נתבעו בתובענה זו) ושם יהיה נכון לדון בסכסוך, כאשר ברור מאליו שהכתבים ומי מטעם העיתון הצרפתי יהיו עדים משמעותיים בהליך זה, כדי להוכיח או להפריך התקיימותה של העוולה הנטענת.

אתייחס עוד לטענת המשיבים לפיה הפסיקה קובעת כי מקום בו תביעה תידחה בפורום זר בשל טענת התיישנות – לא יועבר אליו הדיון:

אין חולק כי תובענת המשיבים בצרפת כנגד העיתון הצרפתי וכתביו, נדחתה בפורום הצרפתי מטעמי התיישנות, וזאת לפי סעיף 165 לחוק חופש העיתונות הצרפתי, הקובע תקופת התיישנות בת 3 חודשים שלאחריה מאבד הנפגע כל זכות או עילה שיש לו כלפי מפרסם.

לא הונחה בפני תשתית ראייתית, בטיעון ובאמצעות חוות הדעת שצרפו המשיבים, המבססת את הטענה לפיה תובענה זו כנגד המבקש תידחה אף היא מחמת התיישנות. הדעת נותנת כי לא הכרח הוא, שכן המבקש הינו ה"מקור" לכתבות ואינו המפרסם, ולאוו דווקא חוסה הוא תחת ההגנות הרחבות הנתונות למפרסם בחוק הצרפתי, ושהרציונל שמאחוריהם – הגנה על חופש העיתונות.

אין בית המשפט עוסק בספקולציות או בפרשנות החוק הצרפתי ללא שמיעת ראיות, ומכל מקום, מאחר ולא הוכיחו המשיבים כי לפי הוראות החוק הרלוונטיות תידחה תביעתם כנגד המבקש

בתי המשפט

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

בשא 3479/05

בשא 3481/05

בתיק עיקרי: א 002143/04

תאריך: 28/02/2007

בפני: כב' הרשם דוד גלדשטין

בצרפת (בניגוד לדחיית התובענה כנגד העיתון הצרפתי וכתביו), הרי שאינני מקבל את טענת המשיבים לעניין זה.

לסיום, ראוי לציין כי בלט בחסרונו תצהיר מטעם המשיבים בתגובתם לבקשת המבקש, ודי היה בכך כדי לדחות חלק מטיעוניהם (אלו המבוססים על עובדות ולא על טענות משפטיות). אולם לאור התוצאה אינני מוצא לנכון לעמוד על הדברים מעבר לכך.

בש"א 3479/05 – בקשה להפקדת ערובה

לאור תוצאות הבקשה שלעיל, מתייתר הצורך לדון בבקשת המבקש להפקדת ערובה.

סוף דבר

בית המשפט בישראל איננו הפורום הראוי לדון בתובענה שבנדון, לאור האמור מעוכבים ההליכים בתובענה זו.

המשיבים ישלמו למבקש הוצאות בקשה זו בסך 25,000 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד למועד התשלום המלא בפועל.

המזכירות תשלח עותק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום י' באדר, תשס"ז (28 בפברואר 2007) בהעדר הצדדים

דוד גלדשטין, רשם